

УДК 745/749/378.147

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/49-2-24>

Юлія РОЇК,

orcid.org/0000-0002-9349-231X

*аспірант кафедри теоретичних дисциплін та професійної освіти
Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
(Київ, Україна) yuliarioik@ukr.net*

Оксана ОВЕРЧУК,

orcid.org/0000-0002-8228-6043

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри фольклористики
Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна) oksoverchuk@gmail.com*

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ПІДҐРУНТЯ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З ЕТНОДИЗАЙНУ КЕРАМІКИ

Стаття присвячена теоретичному дослідженню впливу декоративно-прикладного мистецтва на формування компетентностей з етнодизайну кераміки. Автор зазначає, що етнодизайн кераміки – система організаційно-педагогічних заходів, зорієнтованих на формування особистості художника-кераміста з урахуванням регіональних традицій та сучасних можливостей, метою і кінцевим результатом якого має стати готовність до виконання фахової діяльності.

Автором виділено та охарактеризовано основні етнодизайнерські компетентності, зокрема: етнокультурна, еколого-природнича, композиційна, особистісно-індивідуальна, цифрова, художньо-практична, інтеграційна, комунікативно-презентаційна. Сформовані в статті інтегральні компетентності дозволили більш широко охарактеризувати професійну діяльність майбутніх фахівців з етнодизайну кераміки та узагальнити дефініції поняття «готовність майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва до застосування етнодизайну кераміки». Автор робить висновок, що готовність до застосування етнодизайну кераміки у фаховій діяльності – це вміння поєднання композиційно-творчих, технологічних, культурно-етнічних, цифрових знань з обізнаністю у самопрезентації та просуванні власної творчості.

Підтверджено, що професійна діяльність художників декоративно-прикладного мистецтва на основі етнодизайну кераміки передбачає володіння традиційними техніками формотворення та декорування глини, знаннями про сучасні керамічні матеріали, технології, історію декоративно-прикладного мистецтва, вміннями та навичками використовувати здобуті знання на практиці. На основі аналізу науково-методичних публікацій аргументовано педагогічний та творчий потенціал декоративно-прикладного мистецтва, вміння використання якого дозволить майбутнім художникам декоративно-прикладного мистецтва створювати кращі зразки сучасного керамічного мистецтва з національним підґрунтям, що слугує основним завданням етнодизайну кераміки.

Ключові слова: *декоративно-прикладне мистецтво, етнодизайн кераміки, фахові компетентності, професійна підготовка, народні промисли*

Yulia ROIK,

orcid.org/0000-0002-9349-231X

*Graduate Student at the Department of Theoretical Disciplines and Professional
Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design named after Mikhail Boychuk
(Kyiv, Ukraine) yuliarioik@ukr.net*

Oksana OVERCHUK,

orcid.org/0000-0002-8228-6043

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Folklore
Institute of Philology of Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Kyiv, Ukraine) oksoverchuk@gmail.com*

DECORATIVE AND APPLIED ART AS A FOUNDATION IN THE FORMATION OF COMPETENCES IN ETHNODESIGN CERAMICS

The article is devoted to the theoretical study of the influence of decorative and applied arts on the formation of competencies in ethnodesign of ceramics. The author states that the enodesign of ceramics is a system of organizational and pedagogical measures aimed at forming a ceramist personality using regional traditions and modern opportunities, designed and the end result, which has statistics for the performance of specialties. The main ethno-design competencies are singled out and characterized, in particular: ethno-cultural, ecological-natural, compositional, personal-individual, digital, artistic-practical, integration, communicative-presentational. The integral competencies formed in the article allowed to more broadly characterize the professional activity of future specialists in ethno-design of ceramics and to form definitions of the concept "readiness of future artists of decorative and applied arts to apply ethno-design of ceramics". The author concludes that the readiness to apply ethno-design of ceramics in professional activities is a skillful combination of compositional-creative, technological, cultural-ethnic, digital knowledge of awareness in self-presentation and promotion of their own creativity. It is confirmed that the professional activity of artists of decorative and applied arts on the basis of ethnic design of ceramics involves mastery of traditional techniques of shaping and decorating clay, knowledge of modern ceramic materials, technologies, history of arts and crafts, skills to use acquired knowledge in practice.

Based on the analysis of scientific and methodological publications, the pedagogical and creative potential of decorative and applied arts is argued, the skillful use of which will allow future artists of decorative and applied arts to create the best examples of modern ceramic art with a national basis.

Key words: decorative and applied art, ethnodesign of ceramics, professional competences, professional training, folk crafts in Ukrainian

Постановка проблеми. Пріоритетом у розвитку освіти України, зокрема мистецької освіти, є оновлення її змісту, форм і методів організації освітнього процесу, інтеграція української освіти в європейський та світовий простір. Головні напрями щодо розв'язання даної проблеми відображені в Законах України «Про освіту», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Концепції «Нова українська школа», Державному стандарті вищої освіти та ін. Згідно Закону України «Про освіту» (від 05.09.2017 р. № 2145 -VIII), мистецька освіта належить до спеціалізованої освіти. Зазначене вимагає значної модернізації та вдосконалення освітнього процесу, зокрема реалізації компетентнісного та особистісно-орієнтованих підходів.

Враховуючи вище згадані нормативно-правові документи, в умовах становлення національної системи освіти актуалізується інтерес до досягнень української культури, її історії, традицій, усвідомлюється унікальність народного мистецтва. А отже, особлива увага надається можливостям використання та впровадження етнодизайну в професійну освіту.

Вивчення наукової та професійної літератури, аналіз дисертаційних досліджень, діагностування практичної підготовки майбутніх художників-керамістів, вивчення сучасних керамічних творів мистецтва представлених на виставках дають підстави для виявлення проблем, по-перше, щодо необґрунтованого розділення декоративно-прикладного мистецтва та дизайну (етнодизайну); по-друге, щодо формування етнодизайнерських

компетентностей у сучасних фахівців з художньої кераміки. Адже наразі спостерігаються такі суперечності:

- соціальні, які виникають між наявним нормативно-правовим забезпеченням і соціальними вимогами до майбутніх художників-декоративно-прикладного мистецтва, зокрема художників-керамістів, які мають створювати новітні твори дизайну з національним підґрунтям, бути готовими до масового виробництва та реалізації власних навиків у фаховій діяльності, з одного боку, і недостатньою професійною підготовкою з іншого. Адже, головна проблема проявляється у невмінні сучасних митців створювати новаторське на основі традицій;

- педагогічні, що постають між новітніми теоретичними науково-педагогічними можливостями впровадження етнодизайну у практичне навчання майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва та низьким рівнем розробленості навчально-методичного забезпечення, застарілими формами та методами професійної підготовки, бідною матеріальною базою закладів вищої мистецької освіти.

Таким чином, усвідомлення актуальності розробки цієї проблеми в сучасних умовах, а також відсутність комплексних фундаментальних праць з питань професійної підготовки майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва до застосування етнодизайну кераміки зумовили вибір теми даної статті.

Аналіз досліджень. Значне місце в аналізі досліджуваної проблеми належить науко-

вим роботам, в яких основна увага приділяється проблемі симбіозу, взаємопроникнення професійного та народного мистецтва. Дана тема піднімається у статтях О. Петрової (Петрова, 1991: 10–12), В. Парахіна (Парахіна, 1996: 10–11), О. Стрижака (Стрижак, 1995: 27–32). Також, роль фольклору в сучасному українському мистецтві висвітлювали Г. Складенко, Т. Орлова (Орлова, 1996: 13–18).

Взаємовпливу традицій і новацій саме у мистецтві художньої кераміки надається увага у науково-дослідницькій діяльності О. Голубця, Г. Івашкової, О. Жернової. О. Жернова досліджує проблему використання традицій українського мистецтва і надбань сучасних майстрів в підготовці художників фарфорово-фаянсової промисловості (Жернова, 2008: 204–207). У книзі О. Голубця «Львівська кераміка» розділ «Традиції та сучасність» присвячений утвердженню традицій та становленню новацій у мистецтві кераміки у період кінця 1980 – початку 1990-х рр. Дисертаційна праця Г. Івашкової також підтверджує важливу роль традицій у декоруванні української кераміки. Автор виявляє «мотиви і елементи, які з плином часу модифікувались, збагатились та стали основою появи нових оригінальних композицій декорування керамічних виробів з національним характером». Також, про особливості художньої трансформації та інтерпретації національних традицій образотворення у професійній кераміці України пишуть К. Гончар, Т. Кара-Васильєва, О. Клименко, Ю. Островська (Островська, 2014: 131–135), З. Чегусова (Чегусова, 2014: 78–98). У цьому контексті варто відзначити кандидатську дисертацію К. Гончар (Гончар, 2015: 16 с.) в якій автор вказує на важливість переосмислення національної культури та історії, для створення нових художніх форм та керамічних творів мистецтва. Цінною є монографія Т. Кара-Васильєвої та З. Чегусової «Декоративне мистецтво ХХ століття: В пошуках Великого стилю». В останній розглянуто зміни в художньому житті України, взаємовпливи народного та професійного стилю сучасних митців. О. Клименко у своїй науковій діяльності також звертається до проблем традицій та інновацій в народних художніх промислах, особливої уваги заслуговує дисертаційна робота автора (Клименко, 1995: 25).

Зважаючи на існуючі давні традиції передачі досвіду художньої діяльності в досліджуваній сфері, доцільно звернутися до праць учених, у яких характеризується історична практика професійної підготовки майстрів декоративно-прикладного мистецтва А. Абросімової, В. Барабу-

ліна, С. Бахрушина, Є. Гаврилової, В. Лешкова, М. Некрасової, І. Проніної, М. Степанової, І. Чернової, Р. Шмагала, С. Яркова.

Актуальними у контексті проблеми даної статті є праці, що розкривають сутність поняття «етнодизайну» та «етнодизайнерські компетентності». Цінними є праці В. Бутенка, А. Бровченка, М. Близнюка, В. Жлудько, Л. Корницької (Корницька, 2008: 82–92), А. Крижанівського, Е. Муртазаєвої, Л. Оршанського, А. Руденченка, В. Тименка, Б. Тимкова, Ю. Легенького, А. Іоннікова, в яких викладено формулювання сутності поняття «етнодизайн» у контексті різних спеціальностей.

Недостатньо дослідженою залишається проблема теоретичних засад формування етнодизайнерських компетентностей на основі декоративно-прикладного мистецтва, відсутні системні дослідження складових цього поняття.

Мета статті – науково обґрунтувати взаємозалежність декоративно-прикладного мистецтва та етнодизайну кераміки. Адже, саме народне мистецтво (вишивка, кераміка, текстиль, художній метал та ін.) зберігає та відтворює у собі національну культуру: в орнаментах, композиціях, колірній гамі містяться закодовані символи спілкування з природою, історичне минуле, побут та особливості української нації. Мета статті полягає у пошуку та формуванні основних етнодизайнерських компетентностей, ефективних методів і засобів, завдяки яким підвищиться рівень їх сформованості.

Виклад основного матеріалу. Українське народне та професійне декоративно-прикладне мистецтво нині переживає складні часи, адже в Україні відсутня підтримка мистецтва в цілому, та регіональних осередків народної творчості, зокрема. Тому, через не престижність професії, її знецінення на державному рівні, майбутні художники не використовують безмежні властивості декоративно-прикладного мистецтва у своїй творчості. Декоративно-прикладне мистецтво виникло саме в процесі трудової діяльності, і нерозривно пов'язане з життя людини, воно має глибинні зв'язки з історичним минулим та живе на спадковості традицій. Сьогодні декоративно-прикладне мистецтво розглядається як важлива художня цінність, що виконує численні функції – пізнавальну, комунікаційну, естетичну та ін. Завдання нових поколінь митців збагачувати його новими елементами, доповнюючи уже наявні. І саме інтерпретація декоративно-прикладного мистецтва, осучаснення характерне для етнодизайну. В статті будемо писати про етнодизайн кераміки.

Етнодизайн кераміки – це система організаційно-педагогічних заходів, зорієнтованих на особистісний розвиток художника декоративно-прикладного мистецтва на національних традиціях та сучасних технологіях, метою і кінцевим результатом якого має стати готовність до виконання професійної діяльності. Головна мета та завдання етнодизайну кераміки – це свідомо інтерпретація художниками-керамістами національних традицій (потужного джерела натхнення) та пошук авторського стилю, опираючись на досвід поколінь, культурний код нації. Нам варто більш детально охарактеризувати основні компетентності фахівця з етнодизайну кераміки.

Проведений аналіз науково-педагогічної літератури свідчить про різноплановість підходів до визначення структури етнодизайнерської компетентності. Зауважимо, що в академічному глумачному словнику української мови поняття «структура» визначається як взаєморозміщення та взаємозв'язок складових частин цілого. А «компетентний» у «Словнику української мови» пояснюється, як той, хто має достатні знання в певній галузі, який добре обізнаний, тямущий. У «Словнику іншомовних слів» компетентність (із лат. *competens* (*competentis*) – належний, відповідний) означає поінформованість, обізнаність, авторитетність. Тому, на нашу думку, структура етнодизайнерської компетентності майбутнього художника декоративно-прикладного мистецтва – це поєднання ключових знань, умінь, навиків з етнодизайну, способу мислення, цінностей, від яких залежить успішність провадження фахівцями їх професійної діяльності.

Так, здібності студента-етнодизайнера та їх характерні ознаки були досліджені В. Тименком. Автор виділив три головних здібності: екзистенційну, натуралістичну та просторову. Також науковець охарактеризував основні складові вказаних здібностей (компетентностей). До яких відносяться: виявлення інтересу до всього, що лежить за межами суб'єктної точки зору; вивчення та дотримання народних традицій; розпізнавання та класифікація різних природних форм та явищ; зацікавлення біонічними конструкціями; здатність уявляти у графічній формі зорові або просторові ідеї, орієнтуватись у просторовій матриці; вміння використовувати колірні гами та символічні візерунки орнаментів з урахуванням історико-етнографічних регіонів (Тименко, 2017: 75-84).

Доктор педагогічних наук А. Руденченко також, підтримуючи думку В. Тименка, виокремлює володіння художньо-технологічними прийомами виготовлення та декорування виробів з урахуван-

ням регіональних особливостей як основну компетентність етнодизайнера. У власному дисертаційному дослідженні авторка виділяє такі професійні компетенції етнодизайнера: здатність демонструвати та застосовувати у практичній діяльності знання основних положень і концепцій в галузі теорії й історії дизайну, художнього аналізу та інтерпретації предметного середовища; вільного володіння образотворчими засобами малюнка, живопису, композиції, пластичного моделювання, навичками сучасних комп'ютерних, мультимедійних дизайнтехнологій; здатність демонструвати знання принципів художнього проектування в етнічному стилі; розуміння важливості й актуальності дизайну для суспільно-культурної ситуації сучасного суспільства; володіння навичками комплексного аналізу дизайн-продукту. Також, дослідниця акцентує увагу на етнокультурній компетентності етнодизайнера, як на здатності людини вільно орієнтуватися у світі значень культури свого етносу, вільно розуміти мову, «коди», «шифри» цієї етнокультури і вільно творити цією мовою (Руденченко, 2017: 233).

А. Бровченком була розроблена професіограма майстра з основ етнодизайну, яка включає чотири найосновніші групи факторів: соціокультурні (розуміння національних форм і композицій, вивчення особливостей географічних територій), природні (почуття органічної єдності майстра з природою), особистісні (уміння визначати за зовнішніми ознаками матеріалу його текстуру і колірні відтінки, уміння відтворювати історію розвитку матеріалу з метою його художньої трансформації), технологічні (ефективне володіння способами ручної і механічної роботи) (Бровченко, 2009: 15–21). Дослідивши та проаналізувавши знайдену науково-педагогічну літературу нами сформовано такі ключові компетентності кераміста-етнодизайнера:

- етнокультурна компетентність;
- еколого-природнича компетентність;
- композиційна компетентність;
- особистісно-індивідуальна компетентність;
- цифрова компетентність;
- художньо-практична компетентність;
- інтеграційна компетентність;
- комунікативно-презентаційна компетентність.

Етнокультурна компетентність – це постійний розвиток етнічної самосвідомості художника декоративно-прикладного мистецтва. В. Радкевич описує етнічну самосвідомість особи як сукупність знань і уявлень про культуру, традиції, ідеали, цінності свого етносу, а також усвідомлення

себе членом етносу і місця свого народу серед інших народів. Тому, до складу етнічної компетентності кераміста-етнодизайнера ми зараховуємо низку компетенцій: здатність художником-керамістом сприймати та цікавитись народним мистецтвом; досліджувати історію українських ремесел; цінувати традиції; ідентифікувати свою особистість серед інших етносів, націй; розрізняти особливості формоутворення та декорування етнічних регіонів України. Л. Гумільов стверджує, що кожен активний представник етносу є продовжувачем лінії своїх предків, до якої він сам щось додає. Тому, ми вважаємо, що етнічна самосвідомість є фундаментом для професійного використання етнодизайну кераміки у фаховій діяльності. Етнокультурна компетентність містить конкретний обсяг знань регіональних ремесел, історію гончарних осередків та твори видатних майстрів народного декоративно-прикладного мистецтва, знання про ідейну значущість народних символів, принципи їх використання та художнє втілення, а також передбачає готовність використовувати набуті знання у власній творчій діяльності згідно з дизайнерськими канонами та авторським задумом.

Еколого-природнича компетентність проявляється у застосуванні глибоких знань про навколишній світ у творчо-проектній діяльності, зацікавленні знаннями про об'єкти та явища природи; беззаперечній любові до природи та відчутті митця її частиною; використанні майбутнім художником декоративно-прикладного мистецтва специфіки природних форм, фактур, відтінків у створенні керамічних виробів. Еколого-природнича компетентність включає розуміння та використання різних способів передачі природних форм у матеріалі (глині, шамотній масі та ін.). Для майбутніх керамістів етнодизайнерів важливо бути відкритим до різноманітності природи, дотримуватись етичних норм та не завдавати природі шкоду своєю діяльністю.

Композиційна компетентність – це професійна інтегративна якість художника декоративно-прикладного мистецтва, що містить комплекс знань про закони композиції, прийоми і правила не просто відображення дійсності, а її якісної професійної творчої інтерпретації та стилізації. Щербина В. наголошував, що композиційні уміння – це інтелектуальні художні дії, що відображають спроможність художника використовувати знання з композиції під час створення художнього твору. Тобто, керамічна композиція художника-етнодизайнера має створюватись на основі розвинутого композиційного мислення і практичної творчої діяльності. Однак, у цьому процесі дуже важливо

уміти користуватись методами історичного копіювання, стилізації, інтерпретації, комбінування й авторського komponування. Метод історичного копіювання полягає в аналітичному зверненні до надбань минулих поколінь. Ми підтримуємо думку Корницької Л., що вивчаючи історичне минуле свого народу, майбутні фахівці з етнодизайну знайомляться не тільки з витоками художніх та виконавських традицій декоративного мистецтва, а й проектують свою власну творчу діяльність. Наступний метод, професійне застосування якого є важливою складовою етнодизайнерської майстерності, – метод стилізації. Стилiзація застосовується як формотворчий засіб у дизайні для підсилення декоративності проєктованої речі, відбувається за рахунок спрощення колірної гами, силуету та вмісту форми. Будь-яка стилізація прагне до створення сучасного і нового, використовуючи художні прийоми минулого (Корницька, 2008: 82–92). Також, метод авторського komponування розвиває креативність мислення для досягнення оригінальності дизайну композицій.

Особистісно-індивідуальна компетентність відображає професійно-спрямовані переконання, цінності, потреби майбутнього художника декоративно-прикладного мистецтва, мотиви професійної діяльності, вміння досягати поставленої мети під час виконання професійно-творчих завдань (як замовлень, так і авторських робіт), вміння свідомо контролювати та оцінювати результати власної діяльності та рівень професійно-творчого розвитку. Особистісно-індивідуальна компетентність також включає саморегуляцію та самотивацію.

Цифрова компетентність – це впевнене і доцільне використання цифрових технологій у створенні, проектуванні керамічних композицій. Дана компетентність включає цифрову та інформаційну грамотність художника декоративно-прикладного мистецтва. Знання того, як цифрові технології можуть пригодитись для студентів спеціалізації Художня кераміка. Обізнаність щодо їх можливостей, обмежень, впливів та ризиків. Розуміння загальних принципів, механізмів та логіки цифрових технологій.

Технологічна та формотворча компетентність розуміється як досконале володіння усіма традиційними та сучасними методами, способами ліплення, створення, проектування та декорування керамічного виробу. Здатність вільно маневрувати сучасними керамічними матеріалами (різноманітні види глин, поливи, пігменти, підглазурні та надглазурні фарби, інструменти, станки та ін.). Адже майстерне володіння ремеслом та висока обізнаність у технологічних мож-

ливостях матеріалів є ключовою вимогою до сучасного художника-кераміста та його успішної реалізації як митця.

Інтеграційна компетентність – це здатність студентів використовувати комплексно свій професійний потенціал у майбутній фаховій діяльності, застосовувати комплексні знання, отримані під час навчання, для створення керамічного об'єкту та у вмінні комбінувати різні матеріали (глина – дерево, глина – метал, глина – текстиль та ін.) у одній композиції.

Комунікативно-презентаційна компетентність характеризується майстерністю створення власного стилю, вмінням презентувати свою творчість та активно просувати її в Україні та за межами держави, будувати творчий бренд використовуючи сучасні можливості та народні художні прийоми. Також дана компетентність знаходить вияв у системі знань та вмінь взаємодіяти з оточуючими, працювати у групі, здійснювати ефективне професійне спілкування.

Отже, «готовність майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва до застосування етнодизайну кераміки» – це наявність у майбутніх фахівців з етнодизайну кераміки сформованих усіх вищезгаданих компетентностей. Тобто, це поєднання композиційно-творчих, технологічних, культурно-етнічних, цифрових знань та вмінь з обізнаністю у самопрезентації та просуванні власної творчості (бренду).

Таким чином, створені нами інтегральні компетентності дозволяють дати розгорнуту характеристику професійної діяльності майбутніх фахівців з етнодизайну кераміки. Професійна діяльність художників декоративно-прикладного мистецтва на основі етнодизайну кераміки передбачає наявність спеціальної фахової підготовки, у тому числі володіння традиційними техніками формотворення та декорування глини, знаннями про сучасні керамічні матеріали, технології, історію декоративно-прикладного мистецтва, уміннями та навичками використовувати здобуті знання на практиці. Ми підтримуємо твердження Л. Оршанського, що етнодизайн виступає як «система культурно-естетичних зв'язків» і підтверджуємо думку науковців, що етнодизайн кераміки є інте-

грованим поняттям, адже синтезує у собі образність та духовність народної традиції з матеріальним сучасним дизайном. Тому, ми вважаємо, що застосування етнодизайну кераміки в професійній підготовці майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва збільшить мотивацію студентів-керамістів, пробудить їх креативність та бажання творити, допоможе віднайти власний стиль з національним корінням, сформує художньо-естетичний смак майбутніх митців.

Отже, сформувавши основні компетентності, підтверджуємо нашу думку, що без глибокого вивчення народного мистецтва не можливе створення сучасного мистецького продукту національного зразка. А вивчення традиційних технік, прийомів, матеріалів, орнаментів, форм, поєднання кольорів допоможе легко втілити майбутнім митцям власні творчі задуми. Адже основним для мистецтва вважається фундамент, а фундаментом для кожного мистця слугує декоративно-прикладне мистецтво, народне мистецтво.

Висновки. Для етнодизайну кераміки головним підґрунтям слугує народне мистецтво, на основі якого поступово утворилося професійне декоративно-прикладне мистецтво. Безпосередньо на своєрідність українського декоративно-прикладного мистецтва впливає географічне розташування, природні умови, історичні події та взаємодія з іншими етнічними культурами. Як відомо, збереження високого культурного рівня нації можливо лише завдяки вивченню та використанню творчого доробку, який залишено нам у спадщину. У сучасних керамічних виробках можуть бути відсутні безпосередні зв'язки з етнічною традицією та класичними зразками декоративно-прикладного мистецтва, однак збережено загальні принципи композиції, орнаментики, кольорознавства, які полягають у використанні традиційних символів, переосмислених згідно основних тенденцій у сучасній дизайнерській практиці.

Тому майбутні фахівці з етнодизайну кераміки повинні володіти основними етнодизайнерськими компетентностями: етнокультурна, еколого-природнича, композиційна, особистісно-індивідуальна, цифрова, художньо-практична, інтеграційна, комунікативно-презентаційна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бровченко А. І. Теоретична модель формування фахової компетентності з основ етнодизайну у майбутніх учителів трудового навчання. Київ: *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 13. Проблеми трудової та професійної підготовки*. 2009. Вип. 5. С. 15–21
2. Гончар К. Р. Український образотворчий фольклор у сучасному культуротворчому процесі: традиції і новаторство. Київ: Національна академія мистецтв України, Інститут проблем сучасного мистецтва, 2015. 16 с.
3. Жернова О. Стилістичні тенденції формотворення сучасного художнього фарфору (методичний досвід Одеського художнього училища ім. М.Б. Грекова 1990-2008 років). НАНУ, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського.К., 2008. С. 204–207.

4. Клименко О. О. Народна кераміка Опішні (до проблеми традицій та інновацій в народних художніх промислах): автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. ми-ва: 17.00.06. Декоративне прикладне мистецтво. Львів, 1995. 25 с.
5. Корницька Л. А. Використання елементів етнодизайну у підготовці фахівців швейного профілю. Львів, 2008. № 4. С.82–92.
6. Островська Ю. Образно-стилістичні трансформації в художній кераміці України 1980-1990-х. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*. Вип. 6, 2014. С. 131–135.
7. Орлова Т. Етноестетика в поняттєвому контексті сучасного мистецтвознавства. К. : Українська народна творчість у поняттях міжнародної термінології, 1996. С. 13–18.
8. Петрова О. Про сприйняття народної спадщини професійними художниками. *Образотворче мистецтво*. № 5, 1991. № 5. С. 10–12.
9. Парахін В. Народне мистецтво завтра: відродження чи імітація? *Образотворче мистецтво*. № 1, 1996. № 1. С. 10–11.
10. Руденченко А. А. Теоретичні і методичні засади навчання Етнодизайну студентів у вищих мистецьких навчальних закладах. 13.00.02 – теорія та методика навчання. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. 427 с. С. 233
11. Стрижак О. До питання про взаємодію народного мистецтва і професійної художньої діяльності як складових національної культури. К., 1995. С. 27–32.
12. Тименко В. П. Теоретичні засади етнічного дизайну у професійній освіті . Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика. Вип. 1, 2017. С. 75–84.
13. Чегусова З. Особливості художньої трансформації та інтерпретації національних традицій образотворення у професійній кераміці України періоду 1990–2010-х років. *Студії мистецтвознавчі*, 2014. С. 78–98.

REFERENCES

1. Brovchenko A. I. Teoretychna model formuvannya fakhovoi kompetentnosti z osnov etnodyzainu u maibutnikh uchyteliv trudovoho navchannia [Theoretical model of formation of professional competence on the basics of ethnodesign in future teachers of labor education]. Kyiv: Scientific journal of NPU named after MP Drahomanov. Problems of labor and professional training, 2009, Nr 5 (Series 13) , 2009. pp. 15–21 [in Ukrainian].
2. Honchar K. R. Ukrainskyi obrazotvorchyi folklor u suchasnomu kulturotvorchomu protsesi: tradytsii i novatorstvo. [Ukrainian art folklore in the modern cultural process: traditions and innovation]. Kyiv: National Academy of Arts of Ukraine, Institute of Contemporary Art, 2015, 16 p. [in Ukrainian].
3. Zhernova O. Stylistychni tendentsii formotvorennia suchasnoho khudozhnoho farforu (metodychnyi dosvid Odeskoho khudozhnoho uchylshcha im. M.B. Hrekova 1990–2008 rokiv).[Stylistic tendencies of formation of modern art porcelain (methodical experience of Odessa art school named after MB Grekov 1990–2008)]. National Academy of Sciences of Ukraine, The Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology, Kyiv, 2008, pp. 204–207 [in Ukrainian].
4. Klymenko O. Narodna keramika Opishni (do problemy tradytsii ta innovatsii v narodnykh khudozhnykh promyslakh): avtoref. dys. na zdobuttia naukovooho stupenia kand. my-va: 17.00.06. Dekorativnei prykladne mystetstvo. [Folk ceramics Descriptive (to the problem of traditions and innovations in folk arts and crafts): author's ref. dis. for the degree of Cand. mi-va: 17.00.06. Decorative and applied arts]. Lviv, 1995, 25 p. [in Ukrainian].
5. Kornyska L. A. Vykorystannia elementiv etnodyzainu u pidhotovtsi fakhivtsiv shveinoho profiliiu. [The use of elements of ethnic design in the training of sewing specialists]. Lviv, 2008, № 4, pp. 82–92 [in Ukrainian].
6. Ostrovska Yu. Obrazno-stylistychni transformatsii v khudozhnii keramitsi Ukrainy 1980–1990-kh. [Image-stylistic transformations in art ceramics of Ukraine 1980–1990]. Current issues of art practice and art history, 2014, Nr 6, pp. 131–135 [in Ukrainian].
7. Orlova T. Etnoestetyka v poniattievomu konteksti suchasnoho mystetstvoznavstva. [Ethnoaesthetics in the conceptual context of modern art history]. Ukrainian folk art in terms of international terminology, 1996, pp. 13–18 [in Ukrainian].
8. Petrova O. Pro spryiniattia narodnoi spadshchyny profesiinymy khudozhnykamy. [On the perception of folk heritage by professional artists]. Fine Arts, 1991, Nr 5, pp. 10–12 [in Ukrainian].
9. Parakhin V. Narodne mystetstvo zavtra: vidrodzhennia chy imitatsiia? [Folk art tomorrow: revival or imitation ?]. Fine arts. Nr 1, 1996, pp. 10–11 [in Ukrainian].
10. Rudenchenko A. A. Teoretychni i metodychni zasady navchannia Etnodyzainu studentiv u vyshchikh mystetskykh navchalnykh zakladakh. 13.00.02 – teoriia ta metodyka navchannia. [Theoretical and methodological principles of teaching Ethnodesign of students in higher art educational institutions. 13.00.02 - theory and methods of teaching.]. Kyiv: Institute of Gifted Children of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, 2017, 233 p. [in Ukrainian].
11. Stryzhak O. Do pytannia pro vzaiemodiiu narodnoho mystetstva i profesiinoy khudozhnoi diialnosti yak skladovykh natsionalnoi kultury [On the question of the interaction of folk art and professional artistic activity as components of national culture]. Kyiv, 1995, pp. 27–32 [in Ukrainian].
12. Tymenko V. Teoretychni zasady etnichnoho dizainu u profesiinii osviti. [Theoretical foundations of ethnic design in vocational education]. Education and upbringing of a gifted child: theory and practice. Nr 1, 2017, pp. 75–84 [in Ukrainian].
13. Chehusova Z. Osoblyvosti khudozhnoi transformatsii ta interpretatsii natsionalnykh tradytsii obrazotvorennia u profesiinii keramitsi Ukrainy periodu 1990–2010-kh rokiv [Features of artistic transformation and interpretation of national art traditions in professional ceramics of Ukraine in the period 1990–2010]. Art Studies, 2014, pp. 78–98 [in Ukrainian].